כולנו חכמים ובכל זאת...

מאת: רפאל קרמר
אפריל 14, 2022

בליל שבת הקרובה יחול חג הפסח וכולנו נשב בעזרת השם לחגוג את יציאתנו ממצרים. ישנה מצווה חשובה לאין ערוך לספר בניסי יציאת מצרים בליל חג הפסח. כולם חייבים במצווה זו: החכמים, הנבונים וגם אלו שיודעים את התורה. אבל אם בשנה שעברה כבר סיפרנו על יציאת מצרים, למה אנחנו צריכים לספר שוב, האם משהו התחדש מאז?

ברוך השם זכינו לצאת ממצרים לפני אלפי שנים, ומאז יש לנו מצווה חשובה לאין ערוך לספר ביציאת מצרים בליל חמישה-עשר בניסן, הלילה שבו השם הכה את בכורי מצרים והוציאנו מעבדות לחרות. כולנו מתחילים את ההגדה בשאלה ותשובה המפורסמת ביותר בעולם “מה נשתנה?” והתשובה: “עבדים היינו”. היינו עבדים לפרעה והשם הוציאנו ממצרים.

היינו רוצים להבין את המשמעות של המילים הבאות בהגדה של פסח
המעוררות השראה : “ואילו לא הוציא אותנו הקדוש ברוך הוא את
אבותינו ממצרים הרי אנו ובנינו ... משועבדים לפרעה במצרים .” מה
משמעות הדברים ?

רבי נחמן מלמד ש ”האחדות המתגלה מתוך פעולות משתנות .” כלומר , כל
פעולה בעולם מסמלת הנהגה שונה וכוח וטבע שונה , אולם כאשר אדם
מגלה שכל הפעולות השונות בעולם מקורן בבורא יחיד , דבר זה יקר
ביותר בעיני הקב ”ה .

רבי נחמן מוסיף ומלמד שימי החול מסמלים עבודות . בימי החול האדם
עובד ועושה מלאכה והשבת מסמלת חירות , בחינה של ‘בן ’ , היפך
העבדות . השם ברא את העולם בשישה ימים ונח בשבת . כאשר אדם שובת
בשבת על ידי זה הוא מעיד שכל הפעולות של ששת ימי המעשה של
הבריאה , בכל יום בריאה שונה וכוח אחר , כולן מקורם בהשם אחד שברא
את הכל .

אולי גם זה יעניין אתכם :

יציאת מצרים . – מה החלק שלנו בסיפור . . . ?

מה נשתנה ? חמץ ומצה ?

עשר מכות מצרים . – מה הן אומרות . ?

גם יציאת מצרים מעידה על אחדות מתוך פעולות משתנות : כולם ראו
בעליל על ידי כל האותות והמופתים הנוראים שמשה עשה לעיני כל
ישראל , שהמים נהפכו לדם ומדם חזרה למים , משה שלח צפרדעים על
המצריים וסילק אותם בתפילתו בדיוק בעת שבה התבקש , כל זה הראה
לעין כל שכל הפעולות השונות שיש בעולם : מים , דם וכן הלאה , כולן
מקורן בהשם אחד המנהל את העולם כרצונו , והשם מגלה את רצונו
לצדיקים .

רבי נחמן מתקדם צעד נוסף ומלמד : “עיקר השעשוע של העולם הבא הוא
להודות ולהלל להשם , שעל ידי זה סמוכים וקרובים להשם . ככל שיודעים
ומכירים את הבורא יותר כך סמוכים אליו ביותר . לכן לעתיד לבוא , כל

הקורבנות בטלים חוץ מקרבן תודה . כלומר , בעתיד לא יישאר שום דבר אחר למעט העיסוק בתודה והודאה להשם שמביאה להכרה וידיעת הבורא . לכן נאמר על העתיד : “ומלאה הארץ דעה את השם כמים לים מכסים .”

רבי נחמן ממשיך ומלמד שלימוד הלכה נחשבת אף היא לידיעה והכרה של הבורא , כי על ידי ההלכה האדם יודע ומכיר את רצון הבורא : “כשנתחדש הלכה , נתחדש שכל וידיעה , והדעת הוא עיקר שעשוע עולם הבא .” (ליקוטי מוהר ”ן חלק ב , ב) .

כעת נשוב לדברים הנפלאים של בעל ההגדה : “ואילו לא הוציא אותנו הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים הרי אנו ובנינו … משועבדים לפרעה במצרים .” משמעות הדברים היא שעיקר יציאת מצרים הייתה כדי לגלות את האמונה , את האלוקות מדור לדור עד עולם כמו שכתוב (דברים ד , ט) : “והודעתם לבניך ולבני בניך ” , וכמו שכתוב (תהלים ק ה) : “עד דור ודור אמונתו .” אולם כדי לגלות את האמונה וההכרה בבורא ולהעבירה מדור לדור , בהכרח לדעת את התורה ובעת יציאת מצרים עדיין לא קיבלנו את התורה , איך אם כן נוכל לצאת ממצרים ולגלות ולהמשיך את האמונה מדור לדור אם אין לנו את הכלים הנדרשים לכך – התורה הקדושה ?

כל זה הראה לעין כל שכל הפעולות השונות שיש בעולם : מים , דם וכו הלאה , כולן מקורן בהשם אחד המנהל את העולם כרצונו , והשם מגלה את רצונו לצדיקים !

התשובה היא – כי למרות שלמעשה עם ישראל לא היו ראויים לגאולה כי לא היו להם את הכלים הנחוצים , תודה להשם ולימוד הלכה , בכל זאת השם חמל על עם ישראל וגאל אותם , זה נרמז במילים “מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות ,” הקדוש ברוך הוא חמל עלינו ודילג על הקץ ” (שיר השירים ב , ח ברש ”י) . אם הקדוש ברוך הוא לא היה חומל עלינו ומדלג על הקץ הרי אנו ובנינו עדיין היינו משועבדים לפרעה במצרים , כי לא הייתה לנו את האפשרות להמשיך את המסורת ואת הלכות התורה , את האמונה ואת ההכרה בבורא עולם ולהעביר אותה מדור לדור .

הבא נתבונן בהמשך המילים היקרות של בעל ההגדה : “ואפילו כולנו

חכמים כולנו נבונים כולנו יודעים את התורה מצווה עלינו לספר
ביציאת מצרים ”. למה עלינו לספר ביציאת מצרים בכל שנה , הרי בסופו
של דבר התכלית העיקרית שלשמה יצאנו ממצרים הייתה כדי לקבל את
התורה , כמו שכתוב : “בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על
ההר הזה ” (שמות ג , יב) . כלומר , הר סיני שבו קיבלנו את התורה ,
ולאחר שקיבלנו אותה ויש לנו את האפשרות להעביר אותה לדורות הבאים
למה אנחנו צריכים לחזור ולספר בכל שנה את יציאת מצרים ואיך הכל
התחיל ?

התשובה היא כפי שראינו בדברי רבי נחמן : למרות הכל , עדיין אנחנו
צריכים לחזור בכל פעם להתחלה ולזכור את החסדים של השם . כי ככל
שהאדם מודה להשם כך הוא מגלה ומשיג יותר את הבורא , וכך גם כאשר
אדם לומד הלכה הוא יודע טוב יותר איך לעבוד את הבורא והוא משיג
ומכיר אותו טוב יותר , ואז הוא מודה לו ושוב משיג אותו טוב יותר
וחוזר חלילה .

תודה!

בעתיד לא יישאר שום דבר אחר למעט העיסוק בתודה והודאה להשם !

לכן , “אפילו כולנו חכמים כולנו נבונים כולנו יודעים את התורה ,
מצווה עלינו לספר ביציאת מצרים ”. כי אכן , גם עכשיו שכבר קיבלנו
את התורה , עדיין , עלינו לשוב בכל פעם ולהכיר בנפלאות השם שעשה
עמנו שגאל אותנו ממצרים , וכך גם כל אחד צריך לזכור את החסדים

שהשם עשה אתו בכל עת, כי כשאדם מודה להשם ומתקרב אליו זה עיקר שעשוע עולם הבא והוא זוכה להשיג אותו ולעבוד אותו טוב יותר.

זה עיקר מצוות סיפור יציאת מצרים – לזכור תמיד את חסדי השם, לגלות את האחדות הפשוט מתוך הפעולות המשתנות, כפי שזכינו לראות ביציאת מצרים את הניסים הגדולים שהשם הראה לנו שהכל ממנו ורק הוא שולט בבריאה.

(על פי ליקוטי הלכות, פריקה וטעינה ד, מ-מא).

נ.ב. בנימה אישית אני רוצה להודות לכל אחד ואחת שנטלו חלק בקמפיין קמחא דפסחא של שנה זו תשפ"ב, ולהעלות על נס את הנתינה העצומה ואת החסד הגדול והזכות הנפלאה שלכם לשמח את חסידי ברסלב העניים בארץ הקודש. יהי רצון שהשם ישמח את כל אחד ואחת מכם בחג החירות בשמחת חג שלמה, ושנזכה כולנו להודות להשם בכל ליבנו שזה עיקר שעשוע עולם הבא.

חג פסח כשר ושמח

שלכם,

רפאל קרמר

רוצים ליהנות מעוד מאמרים בנושא פסח? היכנסו לקישור הזה ותיהנו!